

Aljaž PLEVNİK

Projekt CIVITAS ELAN – prispevek k trajnostni mobilnosti v Ljubljani

The project CIVITAS ELAN – contribution to sustainable mobility in Ljubljana

Projekt CIVITAS ELAN »Mobilising citizens for vital cities Ljubljana – Gent – Zagreb – Brno – Porto« (akronim projekta – CIVITAS ELAN) je del pobude Evropske komisije, z naslovom CIVITAS (kratica, izpeljana iz City-Vitality-Sustainability). Začetki projekta CIVITAS segajo v leto 2002, namenjen pa je demonstracijskim projektom v mestih. Financira se v okvirnih raziskovalnih programih (5., 6., 7.), koordinira pa ga generalni direktorat za energijo in promet.

Cilj pobude CIVITAS je testiranje inovativnih strategij v mestnem prometu, ki prispevajo k uresničevanju evropskih politik na področju prometa, učinkovite rabe energije in alternativnih virov v prometu ter varstva okolja. Demonstracijski projekti združujejo ukrepe prometne politike in tehnologije.

Temeljne značilnosti pobude CIVITAS so:

- projekte koordinirajo mesta in name-njeni so mestom;
- mesta so v središču javno-zasebnega partnerstva ;
- politična podpora je nujni sestavni del izvajanja ukrepov, ki jih predvi-devajo projekti;
- mesta so »laboratorij« za pridobiva-nje in prenašanje izkušenj ter evalva-cijo ukrepov.

Pobuda se osredotoča na osem podro-čij:

- alternativna goriva in čista, energet-sko učinkovita vozila,

- storitve kolektivnega prevoza in in-termodalne povezave,
- upravljanje povpraševanja po prevo-znih storitvah,
- vplivanje na vedenje udeležencev v prometu,
- varna in zanesljiva mobilnost za vse,
- inovativne storitve v prevozu,
- dostava blaga,
- uporaba telematike v prometu.

Doslej so bili v okviru pobude CI-VITAS objavljeni trije razpisi: CIVI-TAS I, CIVITAS II in CIVITAS PLUS. Ljubljana je kot sledilno mesto v okvi-ru razpisa CIVITAS II že vključena v projekt CIVITAS MOBILIS (trajanje projekta 2005–2009). Z zadnjim raz-pisom CIVITAS PLUS se je Ljubljana med petimi projekti vključila v projekt CIVITAS ELAN kot vodilno mesto in koordinatorica projekta. Partnerji v projektu so še Gent, Zagreb (vodilni mesti) in Brno ter Porto (sledilni me-sti). Skupno je v projekt vključenih 37 partnerjev, med partnerji iz Ljubljane (10) pa so to Mestna občina Ljubljana, LPP, Telargo, Urbanistični inštitut RS, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, Prometni inštitut Ljubljana, Kmetijski inštitut RS, Regionalni okolj-ski center za srednjo in jugovzhodno Evropo, Inštitut Jožef Štefan in Sloven-ske železnice.

Časovni okvir in financiranje projekta:

Projekt bo potekal med letoma 2008 in 2012 ter se bo sofinanciral iz 7. okvir-nega raziskovalnega programa. Njegova vrednost je ocenjena na dobrih 29 mili-

jonov evrov, pri čemer bo sofinanciranje EU znašalo slabih 18 milijonov evrov, od katerih slovenskim partnerjem pri-pada 5,5 milijona evrov.

Glavni cilj projekta je razvoj bolj traj-nostno usmerjenega, čistejšega in ener-getsko učinkovitega transportnega sis-tema v petih mestih. Projekt namenja veliko pozornost razvoju javnega pro-meta, kolesarjenju in hoji, alternativnim virom energije in uporabi informacijske tehnologije v prometu, dostopnosti za vse, t. i. mehkim ukrepom, in temelji na vključevanju javnosti v načrtovanje mobilnosti. Njegov namen je tudi pri-spevati k spremembi potovalnih navad. Projekt CIVITAS ELAN ne pomeni rešitve vseh prometnih težav v petih mestih, pomeni pa pomemben premik k trajnostni mobilnosti.

CIVITAS ELAN predvideva 68 ukre-pov, od tega se štirje ukrepi izvajajo v vseh petih mestih. Ostali ukrepi so po mestih razporejeni po tem zaporedju: Gent (28), Ljubljana (20), Zagreb (17), Porto (10) in Brno (9). Skupni ukrepi se nanašajo na:

- »ozelenitev« voznih parkov me-stnih uprav,
- vključevanje meščank in meščanov v načrtovanje mobilnosti,
- izboljšanje prometne varnosti,
- upravljanje dostave blaga.

Urbanistični inštitut Republike Slo-venije v okviru projekta CIVITAS ELAN sodeluje v dveh ukrepih. V prvem bo ob koridorju javnega prevoza (Barjanska, Slovenska, Dunajska cesta), v okviru katerega bodo zgoščeni še drugi ukrepi, pripravil mobilnostna načrta za večja generatorja prometa, v drugem pa bo izdelal trajnostno mestno prometno strategijo za Ljubljano, s čimer bo naša prestolnica postala prvo mesto v drža-vi in eno prvih mest v novih članicah EU, ki bo imelo izdelan tak dokument,

skladno z najnovejšimi zahtevami in priporočili Evropske komisije.

Ostali pomembnejši ukrepi, ki se bodo izvajali na območju Mestne občine Ljubljana, so:

- posodobitev voznega parka LPP s hibridnimi vozili;
- vsaj 10 % čistejših vozil v nabavah za vozni park Mestne občine Ljubljana;
- visokokakovosten koridor javnega prevoza (Barjanska, Slovenska, Dunajska: rumeni pasovi za JPP, ki v prihodnosti lahko služijo tramvaju, moderna in udobna vozila, boljša povezava in ureditev prestopnih točk, boljša povezava z novim potniškim centrom Ljubljana, povezave v regijo, možnost krožnih linij, lažja dostopnost na postajališčih za potnike s posebnimi potrebami, vključevanje javnosti v načrtovanje mobilnosti v koridorju ...);
- oblikovanje celovite strategije in načrta za izboljšanje pogojev za kolesarjenje v sodelovanju z deležniki,

okrepitev projekta mestno kolo in vzpostavitev koordinatorja za kolesarjenje;

- preveritev možnosti za uvedbo takse za vstop vozil v ožji center mesta po okrepitvi JPP in pogojev za druge načine mobilnosti (kolesarjenje, hoja) ter proučitev mogočih učinkov;
- izboljšanje varnosti na avtobusih in preprečevanje vandalizma na njih z namestitvijo 70 kamer;
- izvedba varne poti v šolo za 46 osnovnih šol in 4 vzgojno-izobraževalne zavode;
- zmanjšanje dovoljene hitrosti v nekaterih območjih mestnega jedra na 30 km/h;
- fleksibilne storitve javnega prevoza (v prvi fazi za gibalno ovirane osebe; preverjanje sistema, ki se lahko kasneje uporabi za območja z nizkim povpraševanjem);
- prednost avtobusov v križiščih na koridorju;
- prikazovalniki prihodov avtobusov

na 33 postajališčih in 2 P&R na obeh koncih koridorja;

- integrirana vozovnica.

Na Urbanističnem inštitutu Republike Slovenije je vodja projekta CIVITAS ELAN dr. Aljaž Plevnik, univ. dipl. geogr. in zgod.

Pri projektu sodelujeta še:

- mag. Luka Mladenovič, univ. dipl. inž. arh.
- Jani Kozina, univ. dipl. geogr.

THE CIVITAS INITIATIVE
IS CO-FINANCED BY THE
EUROPEAN UNION

.....
Dr. Aljaž Plevnik, univ. dipl. geogr. in zgod.,
znanstveni sodelavec
Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
Ljubljana, Slovenija
E-pošta: aljaz.plevnik@uir.si

Katja KLANČIŠAR
Barbara ČERNIČ MALI

ReSOURCE – Uporaba potencialov bivših rudarskih območij srednjeevropskih mest in regij za trajnostni razvoj

ReSOURCE – Utilisation of post-mining potentials for sustainable re-development in Central European mining regions

Časovni okvir projekta: 1. 1. 2009–31. 3. 2012

Financiranje projekta

Projekt sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) v okviru ciljev kohezijske politike, Cilj 3: Evropsko teritorialno sodelovanje (doslej Interreg), Transnacionalno sodelovanje, program Srednja Evropa (Central Europe).

Izhodišča projekta

Rudarska mesta in regije so po zaprtju rudnikov utrpeli številne posledice, prizadeti »prostorski viri« so največkrat obravnavani kot problemi ali nevarnosti (na primer dvigajoča se voda v rudni-